

Verian | Uuring üldsuse eelistuste kohta seoses europangatähtede uue temaatikaga: aruande kokkuvõte

29. november 2023

Kokkuvõte

Osana europangatähtede uue kujunduse väljatöötamise protsessist korraldas Euroopa Keskpank (EKP) euroala riikide elanike seas küsitluse nende eelistuste kohta seoses EKP nõukogu välja pakutud järgmise seitsme teemaga: „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad”, „Euroopa kultuur”, „Euroopa väärtused kajastatuna looduses”, „Tulevik on sinu kätes”, „Käed: loome üheskoos Euroopat”, „Meie Euroopa, meie ise” ning „Jõed: Euroopa eluveed”.

EKP tellis uuringu sõltumatult uuringuettevõttelt Kantar Public¹ (edaspidi „ettevõtte Kantar Public uuring”). Uuringu eesmärk oli tagada osalejate võrdne esindatus kõigi euroala riikide ning eri soo- ja vanuserühmade lõikes. 20. juunist kuni 7. augustini 2023 korraldatud uuringu käigus küsitleti 23 377 vastajat 20 euroala riigist ja Bulgaariast (järgmine riik, kes kavatseb kasutusele võtta euro).

Selleks et anda kõigile eurooplastele võimalus protsessis osaleda, korraldati ettevõtte Kantar Public uuringule lisaks avalik veebiküsitlus (edaspidi „EKP veebiküsitlus”), milles kasutati sama küsimustikku. Veebiküsitlus toimus 10. juulist kuni 31. augustini 2023 ja selle käigus saadi ligikaudu 376 000 kehtivat vastust. Siinjuures tuleb märkida, et EKP veebiküsitluse tulemused ei esinda euroala elanikkonda. Näiteks võib EKP veebiküsitlusele vastajate seas täheldada märkimisväärset kallutatust mõne riigi ning noorte haritud meessoost vastajate poole. Kuigi kallutatuse osaliseks korrigeerimiseks on tulemusi kaalutud, ei saa EKP veebiküsitluse tulemustest siiski usaldusväärset tuleta euroala elanike seisukohti. Sellegipoolest annab EKP veebiküsitlus kasuliku täiendava vaatenurga ja täiendavat teavet üldsuse eelistustest. Ühtlasi oli see hea võimalus suhelda Euroopa kodanikega ja aitas märkimisväärset suurendada teadlikkust pangatähtede kujunduse muutmise protsessist.

Ettevõtte Kantar Public uuringu peamised tulemused

Ettevõtte Kantar Public uuringu kohaselt eelistati kõige enam järgmist kolme teemat:

- „Euroopa kultuur” (21% euroala elanikest),
- „Jõed: Euroopa eluveed” (18% euroala elanikest),
- „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad” (17% euroala elanikest).

Ülejäänud neli teemat olid oluliselt vähem populaarsed. 13% vastajatest eelistas teemat „Euroopa väärtused kajastatuna looduses” ja 12% vastajatest eelistas teemat „Käed: loome üheskoos Euroopat”. Kõige vähem eelistati teemasid „Tulevik on sinu kätes” ja „Meie Euroopa, meie ise” (vastavalt 10% ja 9%).

Teemat „Euroopa kultuur” eelistati enim Bulgaarias ning kaheteistkümnes euroala riigis kahekümnest. Kuues euroala riigis on see teema esimesel kohal, veel kuues euroala riigis aga jagab esikohta teemaga „Jõed: Euroopa eluveed” või teemaga „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad”.

Sotsiaaldemograafilisest vaatenurgast lähtudes näitab ettevõtte Kantar Public uuringu analüüs, et soo ja vanuse järgi erinevad teemaelistused vaid vähesel määral. Teema

¹ 9. novembril 2023 sai ettevõtte Kantar Public ettevõtte Verian. Uuring Euroopa Keskpanga nimel viidi läbi 2023. aasta suvel, mil ettevõtte nimi oli endiselt Kantar Public. Kõik käesolevas aruandes sisalduvad viited ettevõtte Kantar Public uuringule osutavad seega ettevõtte Verian (varasema nimetusega Kantar Public) korraldatud uuringule.

„Euroopa kultuur” on eelistatuim kõigis soo- ja vanuserühmades. Meessoost vastajad eelistavad seda teemat veidi enam (21%) kui naissoost vastajad (20%). Teema „Jõed: Euroopa eluveed” on veidi populaarsem naissoost vastajate hulgas (19%) võrreldes meessoost vastajatega (18%). Teema „Euroopa kultuur” eelistus on oluliselt suurem naissoost vastajate seas (19%) võrreldes meessoost vastajatega (16%).

Vanusepõhise analüüsi järgi eelistab teemat „Euroopa kultuur” 22% 65aastastest ja vanematest vastajatest ning 18% 16–24aastastest vastajatest, ülejäänud vanuserühmade eelistused jäävad nende kahe näitaja vahele. Teema „Jõed: Euroopa eluveed” on veidi populaarsem 40aastaste ja vanemate vastajate hulgas (18–20%) võrreldes nooremate vastajatega (16–17%). Sarnast suundumust võib täheldada teema „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad” puhul, mis on populaarsem 25aastaste ja vanemate vastajate seas (17–18%) võrreldes nooremate vastajatega (15%).

Teemaeelistusi mõjutab vastajate haridustase. Teemat „Euroopa kultuur” soosib 15% algharidusega vastajatest ja 26% doktorikraadi või samaväärse haridusega vastajatest. Seda teemat eelistavad rohkem kõrgharidusega vastajad. Madalama haridustasemega vastajate eelistused jaotuvad eri teemade vahel. Algharidusega vastajate seas on kõige populaarsem teema „Jõed: Euroopa eluveed”. Teemat „Euroopa kultuur” eelistab selles rühmas 15% vastajatest. Keskkoolijärgse haridusega vastajate eelistatuimad teemad on „Jõed: Euroopa eluveed” (19%) ja „Euroopa kultuur” (samuti 19%) ning „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad” (18%).

Kui teemad „Euroopa kultuur” ja „Jõed: Euroopa eluveed” on uuringus läbivalt populaarsed, siis teema „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad” puhul on tulemused erinevad ja seega vastandlikumad. Teema meeldib paljudele vastajatele (29%) ning see asub eelistusjärjekorras teemade „Euroopa kultuur” (33%) ja „Jõed: Euroopa eluveed” (30%) järel kolmandal kohal. Vastusevariandi „Meeldib mõningal määral” kategoorias asub teema viiendal kohal (32%). Teema „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad” ei meeldi 15%-le vastajatest, samal ajal kui teema „Euroopa kultuur” ei meeldi 9%-le ja teema „Jõed: Euroopa eluveed” 11%-le vastajatest.

EKP veebiküsitluse peamised tulemused

EKP veebiküsitluse tulemused näitavad, et kolm populaarseimat teemat on samad, mis ettevõtte Kantar Public uuringus, kuid eelistusjärjekord on erinev. EKP veebiküsitluse tulemuste kohaselt eelistavad euroala vastajad enim järgmiseid teemasid:

- „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad” (34%),
- „Euroopa kultuur” (23%),
- „Jõed: Euroopa eluveed” (16%).

Ülejäänud neli teemat on oluliselt vähem populaarsed. Teemat „Euroopa väärtused kajastatuna looduses” eelistas vaid 10% euroala vastajatest. Teemasid „Tulevik on sinu kätes”, „Käed: loome üheskoos Euroopat” ja „Meie Euroopa, meie ise” eelistas vastavalt 8%, 6% ja 5% vastajatest.

EKP veebiküsitluse tulemused näitavad, et kahekümnest euroala riigist kuueteistkümnes eelistati kõige enam teemat „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad”. Ülejäänud neljas euroala riigis ja Bulgaarias oli kõige populaarsem teema „Euroopa kultuur”.

Tulemuste järgi oli teema „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad” eelistatuim kõigis haridustaseme, soo- ja vanuserühmades. Seda teemat eelistavad rohkem naised kui mehed (vastavalt 36% ja 30%). Nagu ka ettevõtte Kantar Public uuringu puhul, väheneb teema populaarsus proportsionaalselt vastajate haridustasemega.

EKP veebiküsitluses meeldis enam kui pooltele vastajatest (51%) väga teema „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad”, kuid toetus teemadele „Euroopa kultuur“ (39%) ja „Jõed: Euroopa eluveed” (31%) oli samuti ulatuslik. 9% vastajatest leidis, et neile ei meeldi teema „Linnud: vabad, vastupidavad ja inspireerivad” ning 8% vastajatest ei soosinud teemasid „Euroopa kultuur” ja „Jõed: Euroopa eluveed”. Oluliselt suurem oli vastajate osakaal, kellele ei meeldi ülejäänud teemad. Üldiselt on erinevused vastajate arvamustes suuremad võrreldes ettevõtte Kantar Public uuringus väljendatud arvamustega.